Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
פונקטליך, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-ווערה.
האלביעהריג 5 " " " "
פיערטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-ווה.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-ווערה.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-ווה.
פיערטעליאהר 2 " " 75 " " "

אויף דיעזע צייטונג כאפן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דיע פרענומעראנדאס-פרייס
בעזאנדס מיט דעם עסטאנגע דעם
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסס נו' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראנדאס-
ציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 61, נייגטער יאהרגאנג — פעסט, פרייטאג נ' סיון ה.ת'ר'ל'ז' — Pest, den 25. Mai 1877.

דער קריעג.

דיא איינגאהמע דער טירקישען פעסטונג אַ ר דאַ נ אַ ן דורך דיא רוסען ערעגט נאך איממער בעדייערן אונד ערגערנים אונטער דען טירקען-פיינדען. מאן קאנן עס שויער בעגרייפען, וויא זאַ שנעלל דיא רוסען צו דער איינגאהמע פאן אַרדאנאן קאמען מאנגטען, אַרדאנאן וואר פאן 12000 טירקען פערטהיידיגט אונד מיט 82 קאנאנען בעזעטצט, אונד אים זאַ מעהר וואונדערט עס אונס דאס דיא טירקען זאַ שנעלל דיא פליכט ערגרייפען האבען. דיא טירקען געהערען אַ דאך ניכט צו יענען פינגלינגען, וועלכע גלייך ביים ערטען שוסס דאפאן לויפען! פעלע מיינען דאהער, דאס דיא טירקען אין אַרדאנאן איין איינען זאַ פלאטצליכען אנגריפ נאר ניכט געפאסט ווארען, אונד דאס זיא דאהער פאַ פינדע איין איינמאל איבערראשט וואָרדען זינד, זאַ דאס זיא איין דען איבערפאלל נאר ניכט פאַרבערייטעט זיין קאנטען, וועסהאלב זיא עס איין פיר גערעטהענער פאנדען, בייא עייטען דיא פליכט צו ערגרייפען. אלס דער סולטאן אונד דיא טירקישען מיניסטער דיעזען בעדייערנס-ווערטהען פאַרפאלל ערפוהרען, האבען זיא שנעלל דען פאשא, וועלכער אין אַרדאנאן קאמאנדירטע, נאך קאנסטאנטינאפעל צוריקבערופען — אונד דערזעלבע ווירד יעטצט פאר אין קריעגס-גערעכט געשטעללט.

דיא רוסען שטעהען נון פאַר דער טירקישען פעסטונג קאם אונד טרעפען אללע פאַרבערייטונגען צו איינעם אנגריפ. אין דען געכסטען טאגען ווערען ווייר דאהער פאַן בעריישענדען שראבטען אין דער אומגעבונג פאַן קאם האַרען, אונד עס ווערט צו ווייטען, דאס דער דיא רוסען ניכט זאַ גלייכלך זיין מאגען, אלס זיא בייא אַרדאנאן, שאן אין דען רוסיש-טירקישען קריעגען פאַם יאהרע 1828 אונד 1855 וואר קאם דער שוייפלאטץ דעפטיגער קעמפפע, דיא דאמאלס מיט דער גיעדעראנג דער רוסען ערעגטען. — דאס צייעל דער רוסען אין אויען וואר איממער דיא איינגאהמע דער טירקישען שטארק ערצערים. ערצערים איזט איינע בעפעסטיגטע הייפט-שטארק אין יענער גענעגד דער אזיאטישען טירקייא, צעהלט 33000 איינוואהנער אונד גערארט דארט צו דען גראסטען האנדעלס-שטעדטען. מיט דער איינגאהמע פאַן ערצערים העטטען דיא רוסען דען גאנצען גאַרדען דער אזיאטישען טירקייא אין איהרען הענדען.

דיא רוסען-פיינדע צערבראכען זיך וויעדער דען קאפ דאַרבער, וויא דיא טירקען זאַ שנעלל דיא רוסישע פעסטונג סיכום-קאלע איינגעהמען קאנטען, הייר האבען זיך דיא רוסען פלאטצלך בעפליכטעט, אהנע דען קאמפ מיט דען טירקען איינגאנגען צו האבען.

אונדעסען זינד אלל דיעזע ערגיינגנסע, דיא בייהער איין דעם קריעגס-שויא-פלאטצע אין אייראפא אונד אין אזיען פאַרגעפאללען זינד, נור וויא איין קליינעס פאַרשפיעל דעם ערסט רעכט ציבעגינגענדען גראסען קאמפפעס צו בעטראכטען. נור מיט שווערען דענקט מאן אין דען באלדיגען צו זאמענשטאם דער גראסען פינגליכען ארמעען. דאס ווירד קיין זאלכער קריעג זיין, וויא ער צוויישען געבילדעטען פאלקערן געפיהרט ווירד. זאַ-וואהל דער רוסישע קאיזער אלס אויך דער סולטאן וואסטען איהרען ארמעען אינצוזערעדען, דאס — דאס גייע גייסטליכען-פריינדליכע פאַרנצאזישע מיניסטעריאלס מאכט יעטצט דעם גייסטליכען-פינדליכען דייטשלאנד אונד איטאליען פיעל צו שאפפען. ביסמארק זעטצטע זיך בעריישט מיט דער איטאליעניישען רעגיערונג אין פערבינדונג, אים דען ריקשריטטס-בעוועגונגען אין פראנקרייך עגטגעגענצוטרעטען.

בעקאנגטליך האט יא פירסט ביסמארק איינע לענגערע אורלייבס-רייזע אנגעטרעטען, אונד ווענן ער יעטצט פלאטצלך אין בערלין איינגעטראפפען איזט, זאַ האט דאס עטוואס צו בעדייטען. אלס ביסמארק דען גייען רעגיערונגס-וועכסעל אין פראנקרייך פערנאמען, וואר ער איין סערארדענטליך איינגערעגט — אונד זאגטע: "דיעזעס גייע פראנצאזישע מיניסטעריאלס וויללנור דען ריקשריטט, דיא הערשאפט דער גייסטליכקייט, איינען פראנצאזישען קאניג. אויס דעם הייזע אַרלעאנס — אונד דען קריעג! נון גוט, ווענן עס דען פראנצאזען בעליעבט, זאַ ווערדען ווייר דען קריעג וויעדער איינגעהמען — אבער איך איטאליען ווירד איין איזטערער זייטע גייגען פראנקרייך שטעהען. עס ווירד דער גייסטליכען-פארטייא אין פראנקרייך ניכט געלינגען, דאס דעם פאבסט וויעדער צוריקצוגעבען."

איינע בערלינער רעפעשע פאַם 24-טען מאי מעלדעט, דאס צוויייא דייטשע פאַפיצערע, וועלכע דורך פראנקרייך רייזטען, פאַן דען פראנצאזען אבערפאללען אונד שויער טיסהאנדעלט וואורען דען. דיא פראנצאזען וואללען אזאַ דורכאויס דיא דייטשען רייצען אונד צום קריעגע הערויספאַרערן. ווייר פירכטען, דיא פראנצאזען מאכען וויעדער איינען אבעראיילטען שריטט.

איינע הייטיגע רעפעשע פאַם אזיאטישען קריעגס-שויא-פלאטצע מעלדעט, דאס עס נון דען טירקען גענצלך געלינגען איזט, פאַן סיכום קאלע איס, דיא גאנצע דארטיגע גענגענד גענען רוסלאנד אין רעוואלוציאן צו בריינגען. דער אויסשאנד דער רוסישען אבכאזען איזט אין פאַרוועהרענדעם וואכסען, בייגאהע אללע רוסישען אָרטשאפטען אם שווארצען מעערע רעוואלוציאנירען גענען דיא רוסען. —

איינע ביקאַרעסטער רעפעשע פאַם 24-טען מאי מעלדעט: ביז יעטצט צאהלטע רומעניען אן דיא טירקייא איינען עהרליכען "טריבוט" (שטייער) פאַן 914000 פראנקס, וועלכע סיממע אויך אונטער דען עהרליכען אויסגאבען אים רומעניישען באדשעט פאַרגעקאממען איזט. יעטצט איזט נון דיעזע סומ-מע פיר דיא מיליטער-אויסגאבען דעם רומעניישען אינבאהנגען קאנגרייכס בעשטיממט.

דאס איזט נון אללעס, וואס הייטע איבער דען קריעג אונד איבער דיא פאלטיק צו בעריכטען איזט. דיט מטטוויאך זינד הייר גאר קיינע וויכטיגע רעפעשען איינגעטראפפען, עס איזט וויא איינע שווילע רוהע פאַר דעם שטורמע — אונד דיעזער שטורם ווירד נון באלד לאזברעכען. דיא שלעכטען וויטטערונגען ווערדען עגדלך דאך באלד איין ענדע נעהמען. אויך איבער דען פעסטונגס-קאמפ צווישען דען טירקען אונד רוסען פאַר דער רוסישען, אם שווארצען מעערע ליעגענדען פעסטונג אַ ד ל ע ר איזט ווייט מיטטוויאך מיינע נעהערע נאכרכט איינגעטראפפען. מאן וויים דאהער נאך ניכט, אַב זיך דיא קאנסטאנטינאפעלער רעפעשע, וועלכע דיא איינגאהמע דיעזער פעסטונג מעלדעטע, אויך בעשטעטיגט.

עס זיך אים איינען הייליגען גלויבענס-מריעג האנדעלט, אונד דאס מאן דא איבער דען גלייבענס-פיינד ניכט דאס מינדעסטע ערבארמען האבען דארף, וועסהאלב אויך דיא טירקען אונד רוסען וויא יילדע טהיריע אויף איינאנדער שטרעבען, אים זיך גענצלך צו צערפלייטשען. מאן מוס זיך אויף יילדע בלוט-טהאטען אונד אויף איינען זעהר ערבטטערטען פערצווייפלונגס-האמפף אין דיעזעס מריעגע געפאסט מאכען, וויא דערארטיגעס אין דיעזעס יאהרהונדערטע נאך ניכט גאר פאַרגעקאמען איזט.

דעסהאלב איזט עס אויך ליבט ערקלערליך, וויא ים מאן אין דען לעטצטען קעמפפען ביא דען פעסטונגס-איינגאהמען בלאם פאַם "פליכטען" אונד ניכט אויך פאַם "געפאנגענ-ווערדען" הארטע. דער סאלדאט וויים דא, דאס ער אלס קריעגס-געפאנגענער אויף קיינען פארדאן רעכנען מאגגע, דא איהן עהער יין גרייזאמער פיינד צערריסען ווערדע. וועסהאלב ער אויך דיא פרוכט בעפאַרציעהט, אלס פאַם פינדע געפאנגען צו ווערדען. עס זינד דאהער ביזט יעטצט נאך ווענג קריעגס-געפאנגענע פאַרגעקאמען. דיא איינגאנגער גגען-איבערשטע הערען רוסען אונד טירקען מיסען בין צום טאדע קעמפפען, דא איהנען קיין אנדערער איסוויעג אויבריג בלייבט. — עס ווערדען אין דיעזעס "הייליגען רעליגיאנס-קריעגע" נאך אונגעהייער שרעקליכע גייעל-טהאטען פאַרקאמען, אונד דיא ביזהערי-גען בעפרייטונגען ווערדען דורך דיא שרעקליכ-מיט דער עראינגיסע נאך מעהר איבער-טראפפען ווערדען. —

איבער דען פאלל פאַן אַרדאנאן מעלדעטע איינע קאנסטאנטינאפעלער רעפעשע פאלגענדעס: פאללע פיר טאגע פערטהיידיגטען דיא טירקען דיא פעסטונג אַרדאנאן גגען 50000 רוסען. נאכדעם אבער דיא וויכטיגסטען פאַר-ווערקע דיעזער פעסטונג אין רוסישע הענדע געפאללען וואָרען אונד דער פיינד פאַן אללען זייטען אנגעגריפפען האטטע, צאגען זיך דיא טירקען אויף דען וויעג נאך ערצערים צוריק.

איינע בוכארעסטער רעפעשע פאַם 24-טען מאי מעלדעט: דיא פאהרט צווישען בראילא אונד גאלאץ איזט יעטצען דער אינגעהייערן איבערשווייממונג איינע אומגאנגליכע. דיא דארט פאַן דען רוסען הערגעשטעללטע בריקע, וועלכע 60000 פראנקס קאסטעטע, איזט דורך דיא איבערשווייממונג גגענצלך צערשטאָרט וואָרדען. דיא בזהערייגען רעגגנגיסע אונד איבערשווייממונגען מאכטען יעדען פערזוך דער רוסען צום איבערגאנגע איבער דיא דאנוביא אונמאגליך, וועסהאלב אין דען לעטצטען טאגען אין דער דאנוביא קיינע גגעפעכטע פאַרקאמען קאנגטען.

אינצווישען בעשעפטיגען זיך דיא פאלטיקער מיט דער רומעניישען קריעגס- אונד אינאבהענגיגקייטס-ערקלערונג, מיט דעם גייען מיניסטער-וועכסעל אין פראנקרייך — אונד מיט דעם פלאטצלכען אויסבריעכען דעס פירסטען בייסמארק אין בערלין. דיא מעלדונג, דאס עסטערריייך-אונגארן דיינע ארמעע שאן אין בעוועגונג זעטצטע, אים נאך דער זיבענבירגיש-רומעניישען גרענצע צו מארשירען, איזט בין הייטע אַ מ ט ל י ך נאך ניכט בעשטעטיגט וואָרדען. גראף אנדראשי בלייבט נאך איממער אונטהעטיג, טראַטצדעם דאס ער שאן דיא געוויסהייט עראלאנגטע, דאס אויך דער סולטאן דען קריעג גגען דיא טירקען ציעהען ווערדע.

— דאס גייע גייסטליכען-פריינדליכע פראנצאזישע מיניסטעריאלס מאכט יעטצט דעם גייסטליכען-פינדליכען דייטשלאנד אונד איטאליען פיעל צו שאפפען. ביסמארק זעטצטע זיך בעריישט מיט דער איטאליעניישען רעגיערונג אין פערבינדונג, אים דען ריקשרייטטס-בעוועגונגען אין פראנקרייך עגטגעגענצוטרעטען.

בעקאנגטליך האט יא פירסט ביסמארק איינע לענגערע אורלייבס-רייזע אנגעטרעטען, אונד ווענן ער יעטצט פלאטצלך אין בערלין איינגעטראפפען איזט, זאַ האט דאס עטוואס צו בעדייטען. אלס ביסמארק דען גייען רעגיערונגס-וועכסעל אין פראנקרייך פערנאמען, וואר ער איין סערארדענטליך איינגערעגט — אונד זאגטע: "דיעזעס גייע פראנצאזישע מיניסטעריאלס וויללנור דען ריקשרייטט, דיא הערשאפט דער גייסטליכקייט, איינען פראנצאזישען קאניג. אויס דעם הייזע אַרלעאנס — אונד דען קריעג! נון גוט, ווענן עס דען פראנצאזען בעליעבט, זאַ ווערדען ווייר דען קריעג וויעדער איינגעהמען — אבער איך איטאליען ווירד איין איזטערער זייטע גייגען פראנקרייך שטעהען. עס ווירד דער גייסטליכען-פארטייא אין פראנקרייך ניכט געלינגען, דאס דעם פאבסט וויעדער צוריקצוגעבען."

איינע בערלינער רעפעשע פאַם 24-טען מאי מעלדעט, דאס צוויייא דייטשע פאַפיצערע, וועלכע דורך פראנקרייך רייזטען, פאַן דען פראנצאזען אבערפאללען אונד שויער טיסהאנדעלט וואורען דען. דיא פראנצאזען וואללען אזאַ דורכאויס דיא דייטשען רייצען אונד צום קריעגע הערויספאַרערן. ווייר פירכטען, דיא פראנצאזען מאכען וויעדער איינען איבעראיילטען שריטט.

איינע הייטיגע רעפעשע פאַם אזיאטישען קריעגס-שויא-פלאטצע מעלדעט, דאס עס נון דען טירקען גענצלך געלינגען איזט, פאַן סיכום קאלע איס, דיא גאנצע דארטיגע גגענגענד גגען רוסלאנד אין רעוואלוציאן צו בריינגען. דער אויסשאנד דער רוסישען אבכאזען איזט אין פאַרוועהרענדעם וואכסען, בייגאהע אללע רוסישען אָרטשאפטען אם שווארצען מעערע רעוואלוציאנירען גגען דיא רוסען. —

איינע ביקאַרעסטער רעפעשע פאַם 24-טען מאי מעלדעט: ביז יעטצט צאהלטע רומעניען אן דיא טירקייא איינען עהרליכען "טריבוט" (שטייער) פאַן 914000 פראנקס, וועלכע סיממע אויך אונטער דען עהרליכען אויסגאבען אים רומעניישען באדשעט פאַרגעקאמען איזט. יעטצט איזט נון דיעזע סומ-מע פיר דיא מיליטער-אויסגאבען דעם רומעניישען אינבאהנגען קאנגרייכס בעשטיממט.

דאס איזט נון אללעס, וואס הייטע איבער דען קריעג אונד איבער דיא פאלטיק צו בעריכטען איזט. דיט מטטוויאך זינד הייר גאר קיינע וויכטיגע רעפעשען איינגעטראפפען, עס איזט וויא איינע שווילע רוהע פאַר דעם שטורמע — אונד דיעזער שטורם ווירד נון באלד לאזברעכען. דיא שלעכטען וויטטערונגען ווערדען עגדלך דאך באלד איין ענדע נעהמען. אויך איבער דען פעסטונגס-קאמפ צווישען דען טירקען אונד רוסען פאַר דער רוסישען, אם שווארצען מעערע ליעגענדען פעסטונג אַ ד ל ע ר איזט ווייט מיטטוויאך מיינע נעהערע נאכרכט איינגעטראפפען. מאן וויים דאהער נאך ניכט, אַב זיך דיא קאנסטאנטינאפעלער רעפעשע, וועלכע דיא איינגאהמע דיעזער פעסטונג מעלדעטע, אויך בעשטעטיגט.

מער-נעשריאַ. מיט גראָסער מיהע געלאנג עס דיעזען הערראָן, איז בעריישט האלבאַדעט פּרוּוו איס דער געוואלט דער ווילדען קאָזאַקען צו בע-פּרייען, וועלכע מיט «טהיערישער לוסט» איז אונ-שולדיג איינגעמערקערטעס ווייב «נעשאָנדעט» האבען. דיא אונגלוקליכע פרוא לייגט אים שטער-בען. — דא זיעהט מאן דאך, דאס דיא רומענען אונד רוסען רעכט גוט צוזאַממענגעפּאַסט האבען. אונד דיעזע רייבער-באנדען וואָללען איהרע הערר-שאַפט איבער האלב-איראָפּאַ אויסדעהנען! עס ווערט האָכסט אן דער צייט, דאס דיא גראָסמעכ-טע געגען דען רוסיש-רומענישען רויבצוג מיט פּעראיינטער קראַפט איינשרייטען ווירדען!

* (רוסישע גרוזאַמקייטען.) דיא רוסען אן אזיען פלינדערן דיא דאָרטיגען איינוואָהנער, צינדען דיא הייזער אן אונד מאָר-דען קינדער, וויבער אונד גרייזע. גאנץ זאָ וויא זיא איינסט אן פאָלען ווירטשאַפטעטען.

* (דעה הייליגע מרי'ס.) אן אינזערעם ערסטען אָרטיקעל בראַכטען וויר בע-ריישט דיא מעלדונג, דאס דער «שיק-אול איסלאַם» דען טורקישען קריעג אלס איינען «הייליגען» ער-קלערטע. נון וואָללען וויר היער דיא בעריישטע איינעם הייליגען קריעגעס אין דער טורקייא נעהער ערקלערען. 1) בייא איינעם הייליגען קריעגע, וויא עס זיך אים גלייבען אונד פּאַפּעראלאנד האנדעלט, מיט דער סולטאן זעלבסט אין דען קריעג ציעהען. 2) יעדער מאָהאַממעדאַנער, דער דאס 13-טע לע-בענס-יאהר ערריכטעט, מוס אן דעם הייליגען קריע-גע טהיילנעהמען. 3) יעגע מאָהאַממעדאַנער, וועל-כע ניכט אין דען קריעג ציעהען קאָנען, מיסען פּיר דיא קריעגער אַרבייטען אונד זיא ערנעהרען. 4) צור פיהרונג דעס הייליגען קריעגעס דירפען אללע נישט דער מאָהאַממעדאַנער, אונד זעלבסט דיא נישט דער מאָשעען פּעריינדעט ווערדען. 5) וועהרענד דעס הייליגען קריעגעס מיסען זאָ-גאר דיא געבאָטע דעס קאָראַנס ניכט איינגעהאל-טען ווערדען. 6) אללע דיאיעניגען מאָהאַממעדאַ-נער, וועלכע אין דיעזעם הייליגען קריעגע פאללען, קאָממען זאָפאָרט אינס פאַראדייזע.

* (איינע מערקווירדיגע פּעראַרדנונג דעס קאָנסטאַנטי-נאָפּלער ראַבבינערס.) אים קאָנס-טאַנטינאָפּעל ווירד פאָם 21-טען מאי פאָלגענדעס טעלעגראַפירט: דער היעזיגע «חכם באשי» (אָבער-ראַבבינער) האט איין רונדשרייבען אן אללע יודי-שען געמיינדען ערלאַסען, אין וועלכעם ער איס-דרוקליך ערלייכט, דאס אללע יענע איזראַעליטען, וועלכע אין דען וואָפּפען- אונד פּולווער-פאַבריקען דער טורקישען רעגיערונג בעשעפטיגט זינד, יעצט אויך אם זאמסטאג אַרבייטען מאָגען, דא דאס פאַ-טערלאנד אין געפאָהר איזט.

* (איין אויפרוף אן אללע יודען דער וועלט.) דיא אין ירושלים ערשיינענדע צייטונג ריכטעט אן אללע יודען דער וועלט דען אויפרוף, זיך צו בעוואָפּנען אונד נאך דער טורקייא צו ציעהען, אים מיט דען טורקען צוזאַממען גענען דיא צווייא יודען-פינדליכען לענ-דער, רומעניען אונד רוסלאנד, צו קעמפפען; אלס ערזאַטץ זאָללען דאנן דיא יודען ארץ ישראל בע-קאָממען. —

* (איבערשוועמונגען.) ליי-דער זינד דיא פאָרטוועהרענדען רעגענגיססע ניכט אָהנע נאכטהייל געבליעבען. דיא מאראָש אונד דיא טהיים זינד אין דער גענענד פאָן אראד אונד סענעדין אויסגעטרעטען אונד האבען שרעקליכע איבערשוועמונגען פּעראורזאַכט, נאַמענטליך אן זיעבענבירגען האט דאס האָכ-וואַסער דער מא-ראָש אינגעהייערן שאדען אנגעריכטעט. דיא אראד-מאָהלסבירגער באהן איזט איבערשוועממט אונד צערשטאָרט. אין אראד האטטע מאן פאָר-געסטערן דען גאנצען טאג מיט רעטטונג פאָן מענשען-לעבען צו טהון געהאבט, דיא האבזע-לינגקיטען קאָנגטען ניכט מעהר גערעטטעט ווער-דען. דער דאָרטיגע איזראַעליטישע פּריעדהאָף איזט גענגליך אונטער וואַסער, דאס עלענד איזט דאָרט אין אונגעהייער גראָסס.

טעלעגראַפישע דעפעשען.

פּעטערסבורג 22-טען מאי. 3500 טורקישען קורדען אונד 1200 באשי-באַצוקס ריק-טען הייטע פאָר באַאזיר (6), אים דיעזע פאָן אונס איינגענאָממענע שאַדט ווידער צוריקציעראָבערן, דער קאָמפּף דויערט פאָרט.

וויען 22-טען מאי. דער היעזיגע רוסישע געזאַנדטע, הערר גאָווראָף, איזט נאך פּעטערסבורג אבגערייזט, דיעזע אבריזע ערריגנע הערר אונגעהייער פּעל אויפזעהען, מאן דייטעט עס איין אינע בעפאָרשטעהענדע קריעגס-ער-קלערונג עסטערריייך-אונגארנס אן דיא רוסלאנד. (נון, ווייר גלייבען קיום, דאס דיא זאכען שאן זא ווייט גערעטהען זינד. — עס ווערדען נאך מעהרערע מאנע פּערגעהען, בין זיך אונער הערר גראָפ אנדראשי צו איינער זאָלכען טהאט ענט-שליעסען ווירד).

וויען 22-טען מאי. דיא רוסען וואָללען שאָן יעטצט דיא געבירגס-שטראַ-סען צווישען רומעניען אונד דיעבענבירגען בעזעטצען, אום זיך פאָן דאָרט אויס דער עסטערריייך-אונגאַרישען ארמעע, אים פאָל-לע דיא גענען דיא רוסען מארשירען זאָלל-טע, הינדערנד ענטגעגענצושטעללען. — (רוסלאנד מאכט זיך אלזאָ שאָן דאריף געפאַסט, דאס דיא עסטערריייך-אונגאַרישע ארמעע באלד נאך דער זיעבענבירגיש-רומענישען גרענצע קאָממען קאָנגטע, אום פאָן דאָרט אויס דען קאָמפּף גענען דיא פאָרריינגערטען רוסען אויפצונעהמען. דיא רוסען אבער קאָממען אונס צוואָר אונד פּער-שפּערען אונס נאך בייא צייטען דען וועג. גראָף אנדראשי זאָללטע דאהער ניכט זאָ לאנגע צוידערן אונד צאָגערן, ער זאָלל ליעבער אינגרייפען, זאָ לאנגע עס נאך צייט איזט. ביז מאן זיך דא ערסט איבערלעגט, קאָנגען שאָן דיא רוסען היער זיין.)

וויען 22-טען מאי. דיא רומענישע אונ-אבהענגיגמייט ווירד פאָן דען איבריגען אייראָפּעאי-שען מעכטען גיכט אנערקאנגט.

נאכטראג.

וויא ווייר בעריישט מעלדעטען, איזט דיא נאנ-צע רומעניישע דאָנאָו-שטרעקע פאָן איזמאיל ביז טורנ-סעווערין מיט רוסען בעזעטצט. דיעזע שטרע-קע האט אינע לענגע פאָן הונדערט מייליען. — דיא רוסען וועגדען אללעם מאָגליכע אן, אים דיא טורקען איירע צו פיהרען, דאמיט דיעזע ניכט ווייסען, איף וועלכעם פּונקטע פאָן דיעזער 100 מייליען לאנגען שטרעקע דער דאָנאָו-אבערנאנג דער רוסען שטאטפינדען ווערדע. פּרוהער גלייב-טע מאן, דיא רוסען ווערדען אין דיא דאָבראדשא איינריקען, וועהראלב דיא טורקען שנעלל נאך אי-זאקצי (22) מארשירטען, דאנן הויפּט עס, דיא רוס-סען ווערדען בייא גיאורגעוואָ (6) דען דאָנאָו-אבערגאנג פּערזוכען, וואָרווף דיא טורקען ווערדע שנעלל נאך רוסשטשוק (7) פאָרריקען מיסטען.

נעשעפטסבעריכט

פּעסטער פּרייזע.

נעטרייד-נעשעפט. פאָן ווייצען וואר נעפ-טערן ווענג צו מארקטע נעבראַכט, דער פּערקויף וואר שוואך. פּערקויפט וואָרדען 10000 מעצטער.

וויצען, מהיים 100 מעטערצער. 78, קילאָגראַמם 16 גולד. 20 ק. — — 100 מעטערצער. 78 קילאָגראַמם 16,20 גולדען. — 100 מעטער-צער 78 קילאָ 16 גול-דען. — 200 מעטערצער 77, קילאָ 16 גולד. 500 מעטער-צער. 77, קילאָ 16 גולדען.

קוקורוזע 7.60 גולדען.

ווייצען פּער סעפּטעמבער 12.10 גול.

קוקורוזע פּער מאי - יוני 7.70 גולדען.

האַפער פּער סעפּטעמבער 7.67½ גולד.

רעפּס (קאָהל) פּער אינוטס 15½—16 גול. באנאטער פּער אינוטס 15½—16¼ גול.

וויעגער שלאַכט-פּיעהמארקט. דער אויפ-טריעב אויף דעם וויעגער שלאַכט-פּיעהמארקט אם 22-טען ד. מ. בעטריג 3046 שטיק. דאָפּאָן וואָרען: 2001 אונגאַרישע 932 אָפּאָלישע אונד 112 דייטשע. — דאס געשעפט וואר גוט, דיא פּרייזע שטעללטען זיך פּר 100 ק': אונגאַרישע מאסט-אָכסען 52 — 60 גולד. — פּאָלנישע 54 — 58 גולד. דייטשע 53—58.50 גולדען. —

פּעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בריי דייץ.

פּרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פּרוכטע		קוראַנטע פּער הקטאָליטער	פּער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	„ „	—	—.——.—
„	מהיים	74'6	14.85—15.55
„	„ „	75·5	15.15—15.30
„	„ „	76·4	15.40—15.50
„	„ „	77·3	15.60—15.70
„	„ „	78·3	15.75—15.85
„	„ „	79·2	—.——.—
„	„ „	80·1	—.——.—
„	פּנאטער באדען	74'6	14.55—14.70
„	„ „	75·5	14.80—14.95
„	„ „	76·4	15.05—15.20
„	„ „	77·3	15.30—15.40
„	„ „	78·3	15.40—15.50
„	„ „	79·2	—.——.—
„	„ „	80·1	—.——.—
„	וויינענבערגער	74'6	14.90—15.10
„	„ „	75·5	15.20—15.35
„	„ „	76·4	15.45—15.55
„	„ „	77·3	15.65—15.75
„	„ „	78·3	15.80—15.90
„	„ „	79·2	—.——.—

פּרוכטע		קוראַנטע פּער הקטאָליטער	פּער 100 קילאָגר.
קאָרן		72	11.½—11.½
נדרסטע מאלץ		62	8.90—7.45
נדרסטע פּעשטער		62	7.25—6.90
האַפער		41	8.20—8.—
קוקורוז באנאטער			7.70—7.60
אנדרעטי		73	7.50—7.40
הירזע			6.55—6.35

באנאטער פּער 100 קילאָגר.

ווייצען	פּער סעפּטעמבער	12.10
	אויקטאבער	— —
קאָרן		7.70 —
קוקורוזע		— —
נדרסטע		7.67 —
האַפער	פּער סעפּטעמבער	—.—
	רעפּס	15.85

באללען-מעהל

		פּר 100 קילאָגר.
נוסטער	0	29 —
„	1	28 25
„	2	27 25
„	3	26 —
„	4	25 75
„	5	24 —
„	6	22 —
„	7	20 25
„	8	19 —
„	8½	17 50
שטייעזים:	אלטע מעהלע פּרעמיעס	35.50
„	נייע „ קאַיזערסקע	33. —

קורז-טאבעללע פאָם 22. מאי

געלד-קורז	פּר הונדערט	פּר אל.
וולבער-אטאָ	113	—
וויקאשען	6	11
קאָפּענהאגען-אונגאַרישע 8 גולדען נאָטען		
שעק (20 פראנקס)	10	33
נאפאָלעאָנדאָר	10	33
דייטשע ריישסבאנקנאָטען	63	32
20 מארקשטיק	12	65
מאטער ווערטל	1	39

לאָאזע	פּר הונדערט	פּר אל.
1839-ער ראָטהשילד-לאָז נאָטעץ	304	—
רעטטונג „ זינגסטל	305	—
1854-ער 4 פּרעצענטיגע שטאאטס-לאָז	104	—
1860-ער „ „ נאָטעץ	107	75
רעטטונג „ זינגסטל	117	25
1864-ער לאָז צו 100 גולדען	132	25
רעטטונג „ 50 „	131	50
לאָאז רענטענלינע	20	—
טיריקער-לאָז	12	25
קראָיס-לאָז	156	50
לאָזאַר-לאָז צו 40 גולדען	28	—
אונגאַר-אאָסטריאַס-לאָז	93	50
אינטערנאָלער לאָז	17	—
מעקלענבורגער „ צו 10 גולדען	11	50
קאָבורגער „ „ 20 „	14	50
אָלמער „ „ 40 „	28	—
מאאסער „ „ 40 „	26	50
וויאַרבאָנער „ „ 10 „	13	25
מאלס-לאָז „ „ 40 „	36	50

לאָאזע	פּר הונדערט	פּר אל.
אלבערטינער לאָז צו 20 גולדען	15	25
סט. גענאָאס „ „ 40 „	24	50
פּאַלפּאַטינער „ „ 20 „	17	—
פּרייבורגער „ „ 100 „	119	—
רעטטונג „ „ 50 „	60	—
וואלדשטיין „ „ 20 „	22	—
ווינדישגרעצער „ „ 20 „	23	50
אונגאַרישע פּרעמיענלאָז צו 100 גולד.	69	50
רעטטונג צו 50 גולדען	69	—
ווייגער לאָז	91	50

ווערטה-פּאַפּיערע.	פּר הונדערט	פּר אל.
אונגאַרישע גיינרענטענלאָזפּאַפּיערען	72	50
אפּטשערי-באנאָטע	70	50
וויענענערישע	68	25
מאַלטעזישע	84	—
בולגאַרישע	79	—
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אָבלינגען	93	25
דייזענקרעוץ-אָבלינגען-אָבלינגאַרען	72	75
פּאַפּאַרישע רעד אונגאַרישען פּאַרטקריי-דיט צו 5 אייזענבאָהן אַקציענען	88	25
דער אונגאַרישען דאָנאָוקרעדיט-אַנשטאַלט אַקציענען	79	50
5 אייזענבאָהן אַקציענען		
דער אונגאַרישען אָלגעמיינען באַנקאַקציע-אַנשטאַלט צו 5 אונד 6 אַקציענען	—	—
רעטטונג צו 6 אַקציענען	—	—
דער מעטטער באַנקאַרעצאָל-באַנק	88	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

העטצט: ניכט גענוג ענדלעך, דאס רוסלאנד אונ-זערע שיפֿפֿאהרט אויף דער אינטערן דאנײַא געהינדערט- דא קאממט נאך איינע עסטעררײַכי-שע באהן אונד פֿיהרט איבער עסטעררײַכישעס גע-בײַעט דער רוסישען ארמעע אין רומעניען אל-לערלײַא קריעגס-פֿאהרעטהע צו! נאנען אנגאר-פֿאהרדערט שאן לאנגע דען קריעג געגען רוסלאנד. דאך אונזערע שטאאטס-מענגער בעהויפּטען נאך איממער, עס זײַא נאך ניכט דער צײַטפּונקט גע-קאממען, וײַא עסטעררײַך-אונגארן אים דינער «אונ-פֿארטײַאישען» שטעללונג הערײַסטרעטע. אײַך גיט אללײַן וײַא קאנגען ווײַר עס אײַנע אונפֿארטײַ-אישע שטעללונג הײַסען, ווען אײַנע עסטעררײַכי-שע באהן, דורך צײַהרונג פֿאן קריעגס-פֿאהרעט-הען אן דײַא רוסישע ארמעע, דײַא רוסישע קריעגס-פֿיהרונג אײַפֿ קרעפֿטיגסטע אינטערשטיצט! — נײַן! דאס הײַסט קײַנע «אונפֿארטײַאישע» שטעל לונג אײַנגעהמען, זאנדערן נאנץ אײַנפֿאך אן רו-סישען דײַנגסטען שטעהען! איזט דיעס אבער דער פֿאלל, זאָ זאללטע אײַך דײַא רעגיערונג מיט דער פֿארבע הערײַסרקען אונד דײַא «אפֿפֿענטליכע מײַינונג» אים לאנדע ניכט בײַא דער נאזע הערום-פֿיהרען! — זאָ וײַט דאס עפֿענטליכע בלאטט, ווײַר מיססען עס צוגעבען, דאס אײַנע דער-אַרטיגע אינטערפֿעללאציאָן אים רײַסטאגע זעלבסט אונ-זערן מיססטער-פֿרעדדענטען אין וועגען אין פֿער-לעגענהײַט ברינגען מיססע!

* (אין קאמ׳שעס פּראָיקט.) מאנכע בלעטטער בײַנגען זאָעבען דײַא נאכרײַכט, דאס אונזערע מאָנארכײַע דען פֿלאן האבע: סער-בען, באסנען אונד דײַא הערצעגאָווינא צו אײַנעם זעלבסטשטענדיגען שטאאטע צו פֿערײַנען, אונד צוואר אונטער דער הערשאפֿט אײַנעס מוסלײַ-דעס אונזערעס קאזער-הײַזעס. — נעמלײַך דער ע־צהערצאָג פֿרײַדרײַך דער אין געפֿאנגענשאפֿט עלטערע ערבע דעס ערצהער-צאָגס אלבערעכט אײַזט, זאָלל דאצו בעשטימט זײַן, דײַא דרײַאבע מראגע פֿאן סערבען, באסנען אונד דער הערצעגאָווינא אײַך זײַנעס הײַסטע צו טראַ-גען. — וײַא עס הײַסט, זאָלל רוסלאנד דיעזען פֿלאן אים זאָ קרעפֿטיגער אונטערשטיצען, אלס בעקאנגטלײַך צוישען דעם רוסישען קאזער אונד דעם ערצהערצאָג אלבערעכט אײַנע לאנגערדײַגע פֿײַנדשאפֿט בעשעהען. קאזער אלעקסאנדער ווײַרדע עס אלזאָ גערנע זעהען, ווען דער ערבע דעס ערצהערצאָגס אלבערעכט אין דען ערוועהע-טען פֿראײַנען אלס «פֿירסט אדער «באנד» צור הערשאפֿט געלאנגען זאָלל־טע. אונזערע מאָנארכײַע ווײַרדע הײַבײַא בלאָס דאס בײַשפּײַל דײַששלאנדס נאכמאכען, ווען קאזער וילהעלם אײַנען זײַנער

קושער אין נאָלדגעשטיקטעס גע־וואנדע פֿאָרגע אויף דעס באָך זאס, שאנד אין ווײַנגעקלײדטער בערגענער הינ-טען אויף דעס וואגען. אנפֿאנגס האטטען עס דער האָהע אדעל, דײַא נײַסטלינגען אונד דײַא בעאמטען דער לאנדשאפֿט געוואנט, דעס ווידען אָפֿטען אידרען האט אונד אידרע פֿער-אכטונג צו צײַגען. אבער דײַס האטטע עס פֿערשטאנדען, דך אין רעשפּעקט צו דעטטען, דײַס לײַס ערען, דער אײַהן בע-לײדיגטע, אין דען קרעפֿטער וועגען, יעצטע וואגען דײַא צאהם געוואָרדען, אונד אללע, אללע קראָגען פֿאָר דעם ווידען אים שטובע, דען דײַא הײַמלײך פֿערפֿרומטען. אנדערע האטטען עס גלײַך פֿאָרגעצאָגען, דך אום דײַא גונסט דעס ווידשען מײַנסטערס צו בעווערבען. אין ווײַנעם פֿאָרצײַטען פֿאגד מאן מעגלך דײַא פֿאָרגעהטטטען הערען אונד דאמען ווײַשטטעמבערגס. דײַא אירגענד אײַנע גנאדע פֿיר דך אדער אירהר אנגעהאָרגען צו ערבײַטען האטטען, אונד דײַס געוואהרטע דײַא גנאדען ווײַלך, ווען מאן נור דען פּ ר ײַ ז צאהלטע, דען ער דאפֿיר פֿערלאנגטע. אום דײַנע אונד דײַנען הערען מאטטען צו פֿיללען, האטטע ער אײַן אײַנגענס אטט ערײַכטע, דאס מאן «געשענק-אטט» נאנגטע; הער וואידדען דײַא שטאאטס-אמטער אן דען מײַסט־בעשענדען פֿערקײַפֿס; אײַן שטקלאס-אטט, דאס דאצו דײַנגטע, דײַא יוסטע-עטטער אן דען מײַסט-בעשענדען צו פֿערהאנדעלן; אײַן פֿאנד-אטט, אין וועלד דעם דײַא שטײַפֿטאנגס-נעלדער אין דײַא הערצאָגלײכען קאָס-טען אבגערגעפֿיהרט וואָרדען. ווען דײַא מאנגטטען דיעזעס טײַבען ווידער־שאנד עגטגעגנעטטען וואללטען, זאָ וואָרדען אײַנצעלנע מוסלײדער דערזעלבען פֿאָם הער-צאָגע אונס נעפֿאנגנס געשיקט.

פֿערהאנדטען נאך רומעניען געשיקט, אים דאָרט אלס פֿירסט צו רעגיערען, וואָרום אללטע אונזער קאזער ניכט שטערבען, דאס איבער דײַא פֿער-אײַנגטען פֿראײַנען סערבען, באסנען אונד דײַא הערצעגאָווינא עבענפֿאללס אײַן מוסלײדע זײַנעס נעפֿאנגענען צור הערשאפֿט געלאנגען! — אללדאס אײַזט אײַנע פֿאללקאמען ריכטיג. טראָטצדעם ער-שײַנט אונס דיעזעס פֿראָעקט אלס אײַן האָכסט קאָמישעס, ערסטענס אײַזט דײַא פֿראגע: וואס ווײַרד אין דיעזעס פֿאללע מיט דעם פֿירסטען מילאן גע-שעהען? צוויטענס אבער אײַזט עס געוויס, דאס ווער אין סערבען, באסנען אונד דער הערצעגאָ-ווינא אלס פֿירסט אדער קאָנג רעגיערן וילל, אונ-טער רוסישער הערשאפֿט שטעהען מוסטע! נון גלײַבען ווײַר ניכט, דאס אונזער קאזער אײַנען זײַנער פֿערוואנדטען אײַף אײַנע שטעללע שיקען ווײַרד, וואָ דערזעלבע נאך אײַסען הין וואהל אלס רעגענט ערשײַנען ווײַרדע, אין ווײַרקליכקײַט אבער אין «קנעכט רוסלאנדס» זײַן מוסטע! נײַן, אין עסטעררײַכישער ערצהערצאָג ווײַרד ניממער אײַנע שטעללע אנגעהמען, וואָ מאן אײַף דעם הײַסטע וואהל אײַנע «קראָנע», אן הערנען אונד פֿיסען דאך, רוסישע «שטלאוונע-קעטטען» צו טראגען פֿערוואהרלײַל ווערע.

* (אײַן אײַנ ארטע ע־ב־ע פֿ ע ה ל!) פֿירסט קאָרל אים רומעניען האט אן זײַנע קרײַנע ארמעע פֿאָלגענדען קלײנען בעפֿעהל ערלאססען: «פֿאָלאטען! דאס פֿאטערלאנד פֿער-טרײַט אײַך. פֿערגעסטע ניכט דײַא הערלענטהא-טען אײַערער עלטערן בײַא «קאָקאָוואָא»! (מיט רעשפּעקט צו מעלדען!) זײַט דאך דײַא ווײַ-דיגען נאכקאָמען אײַערער עלטערן! אך ווערדע באלד אן אײַערער שפּיטצע זײַן! אונזערע זאכע אײַזט הײַלײַן! (מיט רעשפּעקט צו זאגען!) נאטט אונד דער זיעג ווײַרד מיט אונס זײַן! פֿירסט קאָרל.» — ווער מיט דא ניכט הערלל אײַפֿלאכען. וואָ אײַזט דען דאס «קאָקאָוואָ»? וואָ האבען זײַך דײַא וואלאכען ע אלס הערלען ערוועזען? האבסטעס ווענן זײַא אײַן פֿאאר דשעענד ווערלאזער יודען ערשלײַגען! אונד דײַא נאכקאָמען זאָללען דער עלטערן אונד דײַא נאכקאָמען זאָללען דער עלטערן «ווידדיג» ווערדען! דאס הײַסט עטוואָ: עבענזאָפֿיל בראנגטווײַן טײַפֿען, אלס דײַא וואלאכען פֿרײַהערער אהרהנדערטע! דײַא זאכע דער וואלאכען שטעללט פֿירסט קאָרל אלס אײַנע «הילפֿ-גע» דאר! אונד דאך גיבט פֿיר אײַנען וואלאכען קײַן אײַנע אנדערע הילפֿע זאכע, אלס דער «קרעג מיט וואשטי»! אללײַן דער גשט פֿירסט קאָרל שפּרײַכט דײַא אלס ווערע ער אײַן געבאָרענער וואלאכע! יא ער שפּרײַכט נאנען זאָ, אלס הערלטע ער זײַך פֿיר אײַנען אור-אור-ענגעל אײַנעס אור-אור-

אבער אללדיעזע שטײַערן אונד מאס־ענעלן גענינ-טען נאָך ניכט, דעם הערצאָג דײַא סומען אל פֿערשאפֿטען, דײַא ער בײַנכטע; דאס קלײנע ווײַסטעמבערג, דאמאלס אום פֿיעלעס קלײנער אלס הײַטצוטאגע, זאָללטע אײַנע האָאהאלטונג בעשטײַטען, וואָ דײַא אײַנסט קאָנג לדוויג XV. אין פֿראנקרײַך פֿיהרטע אײַנע ווער דרינקענדע פֿער-מאָגענס, אונד פֿאמילען-שטײַער ווארדע אײַנגעפֿיהרט; יא, וואָנאָ דײַא פֿעמדען, דײַא זײַך אין ווײַסטעמבערג אײַפֿ-הערלטע, מוסטען אײַנע שטעב-שטײַער בעצאהלען. דײַס וואָרדע דאבײַא אונגעהײַער ווײַר; ער קרײַגטע זײַך אונ-גערהײַר פֿיעלע נשטע אונד בעזאָס אײַסערדעם נאָך נאָפֿט שעטצע אין נאָלד אונד דיאמאנטען. דאבײַא הערלע ער אײַן פֿרעכטיגעס הײַס, נאָכ אײַסטע ווײַנע מאָפֿעל אונד וואר אין פֿאָללגערטעער קאָוואלײַר.

אס זײַנע ווידשען גלײַכגען-נעגאָסען בעקומטערטע זײַך דײַס ניכט אים גערינגסטען; ער שפּאר גור ערלטען מיט אײַנעס ווידען אונד מהאס נכטס צור ערלרנכטערונג דער שווערען לאסט, דײַא דאמאלס דײַא ווידען דרוקטע; ער נעראכטע גיע דער רעגיראָן אײַראָאלס אונד אכטעטע קײַנע נעטעטצע-פֿאשרײַפֿט דערזעלבען. ער אס אונד טראנק וווא אײַן ניכט-ווידע, ער פֿײַערטע ווידער דען מאכ-באטה, נאָך דען פֿערזאָהנונגס-מאס; ער לעכטע אונד אין ווײַ אונד ווארנטען אונד אײַנשטלײַכער לעבענס-ווידערלע, ווענן גע-וואלטטעטגקײַטען נעגען עלטערן אונד עהע-מענגער צאָגען אײַהם עבענאָפֿיל האט צו. ווײַא דײַא ערפֿעסטע-נען ווײַנער רעגיערונגס-ווײַזע, יא, וואָנאָ ווײַנע נעכטטען פֿער-ווארנטען אין אָפֿענהײַם שטען ער נאנען פֿערגעסטען צו האבען.

קשטער אין נאָלדגעשטיקטעס גע־וואנדע פֿאָרגע אויף דעס באָך זאס, שאנד אין ווײַנגעקלײדטער בערגענער הינ-טען אויף דעס וואגען. אנפֿאנגס האטטען עס דער האָהע אדעל, דײַא נײַסטלינגען אונד דײַא בעאמטען דער לאנדשאפֿט געוואנט, דעס ווידען אָפֿטען אידרען האט אונד אידרע פֿער-אכטונג צו צײַגען. אבער דײַס האטטע עס פֿערשטאנדען, דך אין רעשפּעקט צו דעטטען, דײַס לײַס ערען, דער אײַהן בע-לײדיגטע, אין דען קרעפֿטער וועגען, יעצטע וואגען דײַא צאהם געוואָרדען, אונד אללע, אללע קראָגען פֿאָר דעם ווידען אים שטובע, דען דײַא הײַמלײך פֿערפֿרומטען. אנדערע האטטען עס גלײַך פֿאָרגעצאָגען, דך אום דײַא גונסט דעס ווידשען מײַנסטערס צו בעווערבען. אין ווײַנעם פֿאָרצײַטען פֿאגד מאן מעגלך דײַא פֿאָרגעהטטטען הערען אונד דאמען ווײַשטטעמבערגס. דײַא אירגענד אײַנע גנאדע פֿיר דך אדער אירהר אנגעהאָרגען צו ערבײַטען האטטען, אונד דײַס געוואהרטע דײַא גנאדען ווײַלך, ווענן מאן נור דען פּ ר ײַ ז צאהלטע, דען ער דאפֿיר פֿערלאנגטע. אום דײַנע אונד דײַנען הערען מאטטען צו פֿיללען, האטטע ער אײַן אײַנגענס אטט ערײַכטע, דאס מאן «געשענק-אטט» נאנגטע; הער וואידדען דײַא שטאאטס-אמטער אן דען מײַסט־בעשענדען פֿערקײַפֿס; אײַן שטקלאס-אטט, דאס דאצו דײַנגטע, דײַא יוסטע-עטטער אן דען מײַסט-בעשענדען צו פֿערהאנדעלן; אײַן פֿאנד-אטט, אין וועלד דעם דײַא שטײַפֿטאנגס-נעלדער אין דײַא הערצאָגלײכען קאָס-טען אבגערגעפֿיהרט וואָרדען. ווענן דײַא מאנגטטען דיעזעס טײַבען ווידער־שאנד עגטגעגנעטטען וואללטען, זאָ וואָרדען אײַנצעלנע מוסלײדער דערזעלבען פֿאָם הער-צאָגע אונס נעפֿאנגנס געשיקט.

ר׳ שמחה האטטע ווײַס דער אבײַזײַט ווענס שווטע. טער-וואָרנעס נאך בעלגיאד ניכט פֿאָן דיעזעס נעהאָרט. צײַטונגען נאב עס צו יענער צײַט זעהר ווענען, אונד דיעזע וואָרען ניכט ערדס צונגגלײך; נאך אײַנעס שפּערדטען וווא אָפֿטענהײַם קאָם דאס נאנצע יאהר קײַנע צײַטונג, אונד ווענן אײַך אײַנמאל אײַנע דאהרן נעקאָמטען ווערע — דער דאבבעלער העטטע זײַא וכערלײך ניכט געלעזען. דײַא נײַאיקטשען וואידדען צו יענער צײַט מײַסטענטהײַל דורך דײַא וואנדערנדען ווידשען בעטטלער (אוראהם) פֿערבײַטטע.

אײַנען וואָלכען אײַה האטטע אײַנטס ר׳ שמחה אס פֿײַר. מאנ אבגעגדע אוס דער סינאגאָגע מיט נאך הײַזע נעבראכס. דאטטס ער ווערהנד דעס שבת בײַא אײַהם שפּײַזע.

„וואהער ווײַ אײַהר?“ פֿאגטע דער אבבגעגער דען פֿערמען, נאבדעם דײַא פֿיטע פֿערצעהרט וואָרען.

„אײַך בין אוס פֿײַרדענהאל.“

„וואָ לינט דאס?“

„אוס ווײַסטמבערגישען.“

„אוס ווײַסטמבערגישען? זאג׳ מײַנע מאָטטער, וואר עס ניכט דאמאלס אײַן ווײַסטמבערגישער פֿרינץ, דעם זײַס זאָ צונגטהאן וואר?“

„יא, מאטטער, (אנטוואָרטטע יהודית) דער פֿרינץ מאָרל אלעקסאנדער, דער עסטערײַכישע פֿעלדמאַרשאלל, דער נובערגער פֿאָן בעלגיאד.“

„דער אײַזט שאָן לאנגע ניכט מעהר אין בעלגיאד, מײַנע נטטע יהודית (זאנטע דער פֿרעמדע), דער אײַזט ווײַ יאהר אונד מאנ הערצאָגע פֿאָן ווײַסטמבערג.“

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

פערשידענע נייאיגריטען.

* (ר ו ס י ש־ס ע ר ב י ש ע ל י ג ע!) עס איזט בעקאנגט, דאס רוסלאנד אימער פערשראָ־כען האט, דיא רוהיע אונד אינטערעסען דער עסטערריך־אונגאַרישען מאָנאַרכיע צו רעשעקע־טירען. מיט פאָללעם נאכדרוקע ערפאָלגטע דיעזע פערזיכערונג אין בעציג איף סערביען. דא נעמ־ליך איינע טהיילנאהמע סערביענס אן דעם געגענ־ווערטיגען קריעגע פיר אינזערע מאָנאַרכיע, נא־מענטליך אבער פיר דאס פאָן סערבען בעיאהרגטע זיר־אונגאהרן איבעראיס געפעהרליך ווערע, זאָ וואורדע רוסישערזייטס אימער פערזיכערט, דאס סערביען קיינען נייען קריעג בעגינען, זאנדערן מיט דען שלעגען זיך צופרידען געבען וואָרדע, דיא עס פאר קריעגע פאָן דער טירקישען אימע איינגעשאנענען אונד טראָטץ אלל דיעזער פערזיכערונגען אונד טראָטץ דעם פרידענס, וועלכען סערביען פערסט פאר וועגיגען מאָנאַטען מיט דער טירקייא געשלאָסען, לאָסט פרוסט מיראן דענגאָך איבער האלז אונד קאָפף רוסטען אונד דיא הייפט־פונקטע דעס קלייגען לאנדעס בעפעסטיגען. — טראָטצדעם וואנט מאן אין פעטערסבורג פאָללגענ־דע לייגענהאפטע דעפעשע אין דיא וועלט צו שלייד־דערן: «פעטערסבורג[23] טען מאי. עס ווירד «אמט־ליך» פערזיכערט, דאס מאן דיער דורכאיס מיינע מיטטהיילונג דאריבער האבע, דאס סערביען מיט אדער איבערהויפט איינע טהיילנאמע אז דעם גענעגווערטיגען קריעגע אנשטרעבע. פאָן זייטען רוסלאנדס וואורדע דעם מיליגען סערביען עדע קריעגעראַרען בעוויליגט אייפ נאכדרוקליכסטע אב־גראהטען. איינען «צוואנג» יעדאך מאנן מאן פאָן דער איס געגען סערביען ניכט איסאיבען. מאן פירכטעט געמליך, דאס וועגן סערביען דורכאיס פאָן דער טהיילנאהמע אס אריענטאלישען קריעגע צוריקגעוויעזען ווירד, איינע רעוואָלוציאָן איסברע־כען מאָנטע, דיא ניכט בלאָס דער טירקייא, זאנ־דערן אויך דער רוסישען ארמעע פיעל צו שאפפען מאכען ווירדע. וועגן דיא הערדען סערבען אלזאָ דורכאיס זיך שלאגען וואָללען, זאָ איזט עס אימ־מערהין בעססער, דאס דיעס אין איינעם אָרדענטלי־כען קריעגע געשיעהט, אלס אויף דעם וועגע אי־נער רעוואָלוציאָן. — זאָ וויסט דיא רוסישע דע־פעשע אבער דיא סערבישען רוסטונגען. דיא ענט־האלט איינע «סערבישע ליגע», דא נינמעהר צו־נעגעבען ווירד, דאס סערביען זייגען מיט איינע מאָנאַטע אלטען פרידענס־שלוס מיט דער טור־קייא אין טריאָלאזער וויזע נייערדינגס ברעכען ו